

บทที่ 4

ข้อมูลทั่วไป

ของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (ปส.)

กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (ปส.) มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 โดยในครั้งนั้นได้จัดตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้โทษ กรมตำรวจ (ศปส.ตร.) ต่อมาปัญหายาเสพติดได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น ฐานะของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้รับการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2533 ได้มีการจัดตั้งสำนักงานปราบปรามยาเสพติด กรมตำรวจ มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ และต่อมาในปี พ.ศ.2535 ได้เปลี่ยนเป็นกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ประวัติความเป็นมา

แต่เดิมกรมตำรวจได้มีคำสั่งที่ 1172/2516 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2516 แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้โทษ กรมตำรวจ (ศปส.ตร.) และมีสำนักงานคณะกรรมการศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้โทษ กรมตำรวจ เรียกว่า “สำนักงาน ศปส.ตร.” เป็นศูนย์กลางอำนวยความสะดวกประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของกรมตำรวจที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานปราบปรามยาเสพติด และได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในด้านตัวบุคลากรเรื่อยมาจนกระทั่งครั้งสุดท้ายได้มีคำสั่งที่ 1026/2530 ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2530 แต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ขึ้น เพื่อรับผิดชอบงานด้านยาเสพติดของกรมตำรวจ

บทบาทของคณะกรรมการศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้โทษ กรมตำรวจ (ศปส.ตร.) และสำนักงานคณะกรรมการศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้โทษ กรมตำรวจนั้น นับวันจะมีภารกิจรับผิดชอบมากยิ่งขึ้นเป็นทวีคูณ เพราะโดยหน้าที่หลักแล้วจะทำหน้าที่ทั้งด้านอำนวยความสะดวก

ด้านการวางแผนการข่าว การสืบสวนปราบปรามเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งยังจะต้องทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนอกกรมตำรวจ เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานนายกรัฐมนตรี หน่วยปราบปรามยาเสพติดของกรมศุลกากรกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ รวมทั้งประสานงานกับเจ้าหน้าที่ประสานงานด้านยาเสพติดของสถานทูตประเทศต่าง ๆ อีกหลายประเทศ บทบาทดังกล่าวนี้อยู่ในความรับผิดชอบของเลขานุการคณะกรรมการ ศปส.ตร. และ หน.ศปส.ตร. ซึ่งจะต้องดูแลทั้งงานด้านอำนวยความสะดวกและการบริหารจัดการอื่น ๆ เพื่อให้ภารกิจในความรับผิดชอบทุกด้านลุล่วงไปด้วยดี ดังนั้นเลขานุการ ศปส.ตร. และ หน.ศปส.ตร. จึงนับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว ศปส.ตร.เป็นหน่วยงานที่จัดขึ้นเป็นการภายใน จึงประสบปัญหาข้อขัดข้องในการดำเนินงานอยู่หลายประการ เช่น

1. ผู้ปฏิบัติงานของ ศปส.ตร. มีงานประจำในตำแหน่งหน้าที่หลักอยู่แล้ว แต่ยังคงมาปฏิบัติภารกิจให้กับ ศปส.ตร. เพิ่มขึ้นอีกหน้าที่หนึ่ง ทำให้ไม่สามารถทุ่มเททำงานด้านการปราบปราม ยาเสพติดได้อย่างเต็มที่
2. สถานการณ์ด้านยาเสพติดมีแนวโน้มที่รุนแรงยิ่งขึ้น ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้อง มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการปราบปรามยาเสพติดขึ้นโดยเฉพาะ
3. ตำรวจยังขาดเจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยความสะดวกด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่มี ประสิทธิภาพและความต่อเนื่องในการทำงาน ทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินการเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

รัฐบาลในขณะนั้นได้ตระหนักถึงอุปสรรคและปัญหาในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของตำรวจ และมีเจตนาที่ว่าจะแก้ไขอุปสรรคและปัญหาดังกล่าวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประเทศให้ดียิ่งขึ้น รองนายกรัฐมนตรี (นายพงศ์ สารสิน) ประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงได้มีบันทึกลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2533 กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี สั่งการให้กระทรวงมหาดไทย พิจารณาจัดตั้ง สำนักงานปราบปรามยาเสพติด กรมตำรวจ ขึ้น และ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้

มีบัญชาเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2533 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วรายงานผลให้ทราบ

ต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้มีบันทึกที่ 0102/8470 ลงวันที่ 10 สิงหาคม 2533 ต่อทำหนังสือลับที่ นร. 0104/13185 ลงวันที่ 8 สิงหาคม 2533 ของสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ให้ ตำรวจพิจารณาตามบัญชา ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

ตำรวจได้รับนโยบายของรัฐบาลดังกล่าวมาศึกษาและพิจารณาเห็นว่า เมื่อคำนึงถึงปริมาณและคุณภาพของงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของ ตำรวจ. ทั้งในขณะนั้นและในอนาคตแล้ว สมควรมีการจัดตั้งหน่วยงานเทียบเท่าระดับกองบัญชาการโดยใช้ชื่อว่า “สำนักงานปราบปรามยาเสพติด กรมตำรวจ (สปส.ตร.)” มีภารกิจรับผิดชอบการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามอำนาจหน้าที่ของตำรวจ ซึ่งต่อมากรมตำรวจ ในการประชุมวิสามัญครั้งที่ 3/2533 เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2533 ได้มีมติอนุมัติให้ สปส.ตร. แบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วน (เทียบเท่ากองบังคับการ) คือ ส่วนอำนวยการ และส่วนปราบปรามยาเสพติด 1-3 และกำหนดตำแหน่งให้ทั้งสิ้น 286 ตำแหน่ง

หลังจากปฏิบัติงานไปได้ระยะเวลาหนึ่งก็ประสบปัญหาในด้านการบริหาร เนื่องจาก สปส.ตร. เป็นส่วนราชการที่ไม่มีกฎหมายรองรับ ส่งผลให้การแต่งตั้งกำลังพลเพื่อปฏิบัติงานประจำในตำแหน่งต่าง ๆ ตลอดจนการขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีขาดความคล่องตัว ไม่สามารถทำได้เช่นส่วนราชการปกติ ทำให้ยากต่อการพัฒนาหน่วยงาน

ในปี พ.ศ. 2535 ขณะที่ พลตำรวจเอกสวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ ดำรงตำแหน่งเป็นอธิบดีกรมตำรวจ จึงได้มีการจัดตั้งกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดขึ้น ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2535 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 109 ตอนที่ 10 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2535 ต่อมาพระราชกฤษฎีกาดัง

กล่าวได้ถูกยกเลิกโดยพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2539 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 113 ตอนที่ 52ก ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2539

การแบ่งส่วนราชการ

ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2539 กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดแบ่งเป็น 4 กองบังคับการ และแต่ละกองบังคับการแบ่งเป็นกองกำกับการ คือ

1. กองบังคับการอำนวยการ (อก.) แบ่งเป็น 4 กองกำกับการ คือ

- 1.1 กองกำกับการกำลังพล (กพ.)
- 1.2 กองกำกับการข่าว (ขว.)
- 1.3 กองกำกับการนโยบายและแผน (นผ.)
- 1.4 กองกำกับการส่งกำลังบำรุง (กบ.)

2. กองบังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด 1 (ปส.1) แบ่งเป็น 5 กองกำกับการ

คือ

- 2.1 กองกำกับการ 1
- 2.2 กองกำกับการ 2
- 2.3 กองกำกับการ 3
- 2.4 กองกำกับการ 4
- 2.5 กองกำกับการ 5

คือ

3. กองบังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด 2 (ปส.) แบ่งเป็น 5 กองกำกับการ

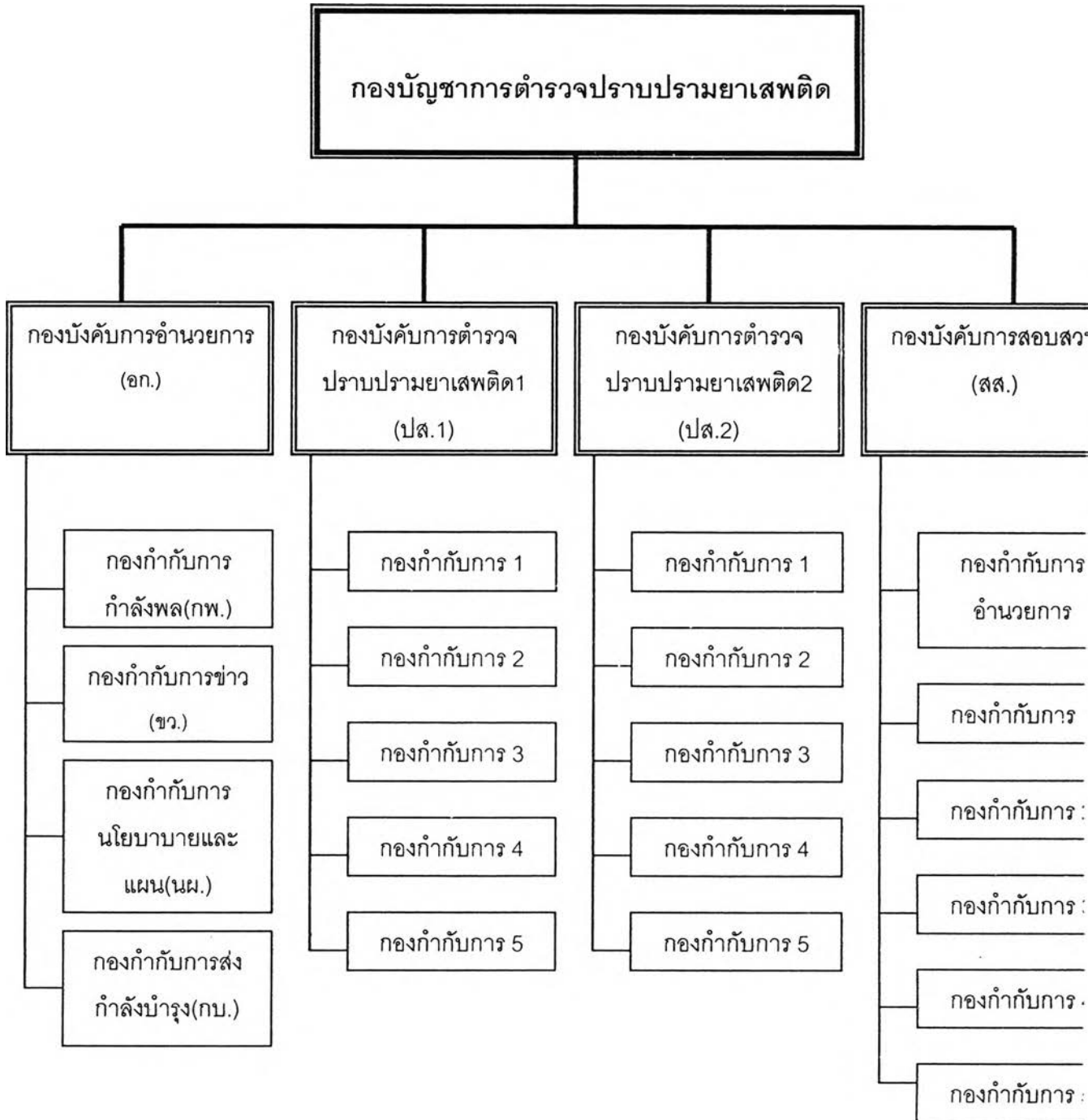
- 3.1 กองกำกับการ 1
- 3.2 กองกำกับการ 2
- 3.3 กองกำกับการ 3
- 3.4 กองกำกับการ 4
- 3.5 กองกำกับการ 5

4. กองบังคับการสอบสวน (สส.) แบ่งเป็น 6 กองกำกับการ คือ

- 4.1 กองกำกับการอำนวยการ
- 4.2 กองกำกับการ 1
- 4.3 กองกำกับการ 2
- 4.4 กองกำกับการ 3
- 4.5 กองกำกับการ 4
- 4.6 กองกำกับการ 5

นอกจากนั้นยังมีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นเป็นการภายในเทียบเท่ากองกำกับการโดยไม่มีพระราชกฤษฎีกา ได้แก่ กลุ่มนักวิเคราะห์ข่าว (วข.) สังกัด อก. และฝ่ายอำนวยการ (ฝอ.) สังกัด ปส.1 และ 2

รูปที่ 2 แผนภูมิ แสดงโครงสร้างปัจจุบัน กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (ป.ส.)

อำนาจหน้าที่

ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2539 กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตามบทกฎหมายอื่น ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และตามบทกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาที่พระราชอาณาจักร
2. ดำเนินการเพื่อให้มีการยึดหรืออายัดตามกฎหมายเกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้มาเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
3. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่พระราชอาณาจักร
4. อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่พระราชอาณาจักร
5. ติดต่อประสานงานกับองค์การหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
6. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

โดยที่แต่ละส่วนราชการในกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กองอำนาจการมีอำนาจหน้าที่

- (1) ปฏิบัติงานธุรการและงานสารบรรณของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
- (2) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนาจการและงานเลขานุการของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
- (3) ดำเนินการเกี่ยวกับงานการเงิน การบัญชี การงบประมาณ งานพัสดุ งานพลาธิการ งานส่งกำลังบำรุง งานยานพาหนะขนส่ง และงานสื่อสารของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

- (4) บริหารงานบุคคลของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
- (5) ดำเนินการเกี่ยวกับแผนงานโครงการ งานพิเศษสัมพันธ์ งานวิชาการ และงานฝึกอบรมของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
- (6) ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
- (7) ดำเนินเกี่ยวกับงานการข่าวและงานสถิติข้อมูลของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
- (8) ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (9) ปฏิบัติงานทั่วไปของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ซึ่งไม่ได้ระบุว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งในสังกัดโดยเฉพาะ
- (10) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด 1 และ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด 2 แต่ละกองบัญชาการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามที่ได้รับมอบหมายทั่วราชอาณาจักร
- (2) ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (3) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3. สืบสวนสอบสวนมีอำนาจหน้าที่

- (1) สืบสวนสอบสวนคดีอาญาเกี่ยวกับยาเสพติดและคดีอื่นที่มีโทษทางอาญาทั่วราชอาณาจักร
- (2) สืบสวนสอบสวนคดีเกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้มา เนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งในราชอาณาจักรและนอกราชอาณาจักร

(3) ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

นโยบายและแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ยาเสพติดเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ส่งผลต่อการสูญเสียทรัพยากรบุคคล ตลอดจนเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลเกือบทุกชุด ยึดถือนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญ ดังจะเห็นได้จากนโยบายของรัฐบาล ฯพณฯ นายชวน หลีกภัย ที่ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 20 พฤศจิกายน 2540 ความว่า

“... ข้อ 2.6.8(1) เร่งรัดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและสารเสพติดด้วยการใช้มาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางการศึกษา การกีฬาและดนตรี การเสริมสร้างเข้มแข็งและสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา และสถาบันทางศาสนา เพื่อให้มีบทบาทในการแก้ปัญหายาเสพติด และสารเสพติด พร้อมทั้งจะเร่งรัดการปราบปรามผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดและสารเสพติด ทั้งผู้เสพ ผู้ค้า และผู้ผลิต โดยเน้นการดำเนินการกับนายทุนและผู้มีอิทธิพลที่อยู่เบื้องหลัง นอกจากนี้จะขยายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา และเร่งผลักดันกฎหมายป้องกันการฟอกเงินอันเนื่องมาจากการค้ายาเสพติด ...”

สำหรับกระทรวงมหาดไทยก็ได้ตอบสนองนโยบายดังกล่าว โดย พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้มอบหมายนโยบายเร่งด่วนในการประชุมข้าราชการตำรวจระดับผู้บังคับการขึ้นไป ณ สโมสรตำรวจ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2540 ดังนี้

“ปัญหายาเสพติด นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะการแพร่ระบาดเข้าไปในกลุ่มเด็กเยาวชน นักเรียน นักศึกษา เรื่องนี้จะต้องดำเนินการในเชิงรุกทั้งการป้องกัน ปราบ

ปราชญ์ บำบัดและฟื้นฟูแบบครบวงจร หน่วยงานด้านการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของกรมตำรวจจะต้องเข้าไปประสานงานกับหน่วยราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด

การจับกุมผู้ค้าเท่าที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นการจับกุมที่ปลายเหตุ ขอให้พยายามขยายผลการจับกุมไปถึงแหล่งต้นตอที่เป็นแหล่งผลิตให้ได้ ”

ส่วน ตำรวจก็ได้ให้ความสำคัญเร่งด่วนต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด ได้มีการบรรจุแผนด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไว้ในแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2540-2544) นับเป็นแผนแม่บทฉบับแรกที่มีการแยกงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดออกมาเป็นแผนเฉพาะด้าน ต่อมาตำรวจได้มีคำสั่งที่ 1119/2540 ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2540 ให้ปฏิบัติตามนโยบายเน้นหนักของกรมตำรวจประจำปี 2541 ดังนี้

“...ประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เน้นมาตรการด้านการป้องกันนำการปราบปราม โดยใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุก งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เสริมการปฏิบัติในการป้องกันและปราบปรามเพื่อให้ได้ผลสูงสุด เพิ่มความเข้มในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมประเภทยาเสพติดให้โทษ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจแหล่งอบายมุขที่เป็นต้นเหตุให้เกิดอาชญากรรม การดูแลรักษาความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว และการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ....”

มาตรการรองรับนโยบายเน้นหนักด้านประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุก ดังนี้

“ ... การเพิ่มความเข้มในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ

1. ระงับยับยั้งและสกัดกั้นการเข้ามาของยาเสพติด เคมีภัณฑ์และสารตั้งต้น โดยให้กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด เป็นแกนนำในการสืบสวนปราบปรามผู้กระทำผิดรายใหญ่ และให้ ตำรวจตระเวนชายแดน สกัดกั้นการลักลอบนำเข้าจากบริเวณชายแดนของ

ประเทศทุกด้าน ส่วน ก.1-9 น. และ ก. ให้ร่วมกับทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ดำเนินมาตรการสกัดกั้นเส้นทางลักลอบลำเลียง โดยวางแผนตั้งจุดตรวจ จุดสกัด บนเส้นทางสำคัญให้เหมาะสม

2. ให้ชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดของ ตำรวจ (365 ชุด) ร่วมกับ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด จัดทำและประสานข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งข้อมูลบุคคลและสถานที่เพื่อเร่งปราบปรามจับกุม

3. สถานีตำรวจที่มีท่าเรือ ท่ารถ สถานีรถไฟและท่าอากาศยานให้จัดชุดปฏิบัติการฯ สุ่มตรวจค้นหายาเสพติดโดยใช้สุนัขตำรวจ

4. ให้ทุกสถานีตำรวจมอบหมายให้ นายตำรวจระดับสารวัตรขึ้นไป ออกไปพบและประสานงานกับผู้นำชุมชนในท้องที่ อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครูอาจารย์ เจ้าอาวาส ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอ ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และให้สถานีตำรวจร่วมกับแกนนำชุมชนพิจารณากำหนดให้มีหมู่บ้านปลอดยาเสพติดขึ้น

5. ให้ชุดชุมชนมวลชนสัมพันธ์ร่วมกับประชาชน จัดตั้งแกนนำในชุมชนและกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อต่อต้านการใช้และการค้ายาเสพติด รวมทั้งนำกลุ่มมวลชนที่มีอยู่แล้ว เช่น ลูกเสือชาวบ้าน เข้ามาร่วมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด

6. ในสถานที่ท่องเที่ยว ให้ชุดชุมชนและมวลชนสัมพันธ์จัดทำแผ่นผ้าประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในประเทศไทยมีความผิดร้ายแรงโทษสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิต

7. ในส่วนของพนักงานสอบสวน เมื่อมีการจับกุมผู้กระทำความผิดนำส่งมายังพนักงานสอบสวนแล้ว ให้พนักงานสอบสวนถือปฏิบัติตามหนังสือ ตร. ที่ 0606.13/260 ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2540 กำชับการปฏิบัติเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด และตามคำสั่ง ตร. ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2538 ท้ายหนังสือ ปลส. ที่ 0521/989 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2538 เรื่องกำชับการดำเนินคดีเกี่ยวกับผู้ต้องหาเสพติดอย่างเคร่งครัด

8. ให้พนักงานสอบสวนใช้บทลงโทษสูงสุดต่อผู้ต้องหาคดียาเสพติด โดยเฉพาะในคดีของผู้ผลิตหรือจำหน่ายรายใหญ่ รวมทั้งนำมาตราการข้อหาสมคบและริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดมาใช้อย่างเคร่งครัด โดยให้ดำเนินการสอบสวนอย่างรวดเร็ว

9. ให้ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดสนับสนุนหน่วยปฏิบัติงานอื่น ๆ ในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด โดยให้ดำเนินการอย่างเร่งด่วน ดังต่อไปนี้

- 9.1 จัดฝึกอบรมความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดให้กับชุดชุมชนมวลชนสัมพันธ์
- 9.2 จัดหาสื่อและอุปกรณ์เผยแพร่ความรู้ด้านการป้องกัน สนับสนุนชุดชุมชนมวลชนสัมพันธ์
- 9.3 จัดทำวารสารทางวิชาการส่งให้ชุดป้องกันยาเสพติดทุก 2 เดือน เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติม
- 9.4 สนับสนุนเงินล่อซื้อรายใหญ่
- 9.5 ฝึกอบรมการปราบปรามยาเสพติด
- 9.6 สนับสนุนน้ำยาตรวจสอบยาเสพติดเบื้องต้นให้ทุกสถานีตำรวจ ...”

นอกจากนั้น ตำรวจยังได้กำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยแยกเป็นมาตรการในแต่ละด้านไว้ในแผนป้องกันปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2541 มาตรการที่สำคัญมีดังนี้

1. ด้านการป้องกัน

1.1 ผนึกกำลังต่อต้านการใช้ยาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยร่วมกับส่วนราชการอื่น องค์กรเอกชน ประชาชนและกลุ่มอาสาสมัคร เพื่อให้ประชาชนทั่วไปที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ อาทิ นักเรียน นักศึกษา เยาวชนนอกสถานศึกษา นักแสดง ผู้ขับรถรับจ้าง ผู้ใช้แรงงานประเภทต่าง ๆ และผู้มีอาชีพบริการทางเพศ ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดซึ่งจะเกิดแก่ผู้เสพโดยตรง และผลกระทบอื่น ๆ ที่จะบังเกิดแก่ครอบครัวและสังคมโดยรวม

1.2 นำหลักการตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ในการป้องกันปราบปรามการค้าการแพร่ระบาดของยาเสพติด เช่น ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงพิษภัยของยาเสพติด จัดตั้งแกนนำในชุมชนเพื่อต่อต้านการใช้และการค้ายาเสพติด

2. ด้านการปราบปราม

2.1 ปราบปรามแหล่งลักลอบผลิตยาเสพติดหรือปลูกพืชเสพติดโดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายแยกย่อยถึงระดับหมู่บ้านและชุมชน รวมทั้งกลุ่มบุคคลที่ลักลอบผลิตยาเสพติดในลักษณะเปลี่ยนที่ผลิต หรือเคลื่อนที่ผลิต

2.2 สกัดกั้นการลักลอบนำเข้าของยาเสพติดและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดตามแนวชายแดน ตลอดจนจุดเข้าออกที่สำคัญ เช่น จุดผ่านแดน ท่าอากาศยาน และท่าเรือเดินทะเล

2.3 สกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติด ซึ่งใช้เส้นทางคมนาคมที่สำคัญภายในประเทศ เช่น ทางหลวงแผ่นดิน เส้นทางรถไฟ เส้นทางเดินเรือ และเส้นทางอากาศ ในการนำยาเสพติดจากแหล่งผลิตผ่านทางจุดนำเข้าไปยังแหล่งจำหน่ายภายในประเทศ หรือเพื่อผ่านไปยังประเทศที่สาม

2.4 ดำเนินการในด้านการข่าว และการสืบสวนให้เป็นระบบเพื่อให้สามารถปราบปราม ถึงแหล่งผลิตยาเสพติดขบวนการและข่ายงานการค้ายาเสพติด นายทุน ผู้ให้การสนับสนุนการค้ายาเสพติด ตลอดจนแหล่งค้ายาเสพติดรายย่อยในแต่ละพื้นที่

2.5 สุ่มตรวจปัสสาวะผู้ขับรถบรรทุกและรถโดยสารบนเส้นทางหลวงสายสำคัญ สถานีขนส่ง และจุดรับส่งสินค้า เพื่อป้องปรามผู้ขับขี่ซึ่งเสพวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และพิจารณาดำเนินการตามกฎหมาย ตามแนวทางการปราบปรามผู้เสพแอมเฟตามีนในขณะขับขี่รถยนต์ กรมตำรวจ พ.ศ. 2537

2.6 จัดตั้งชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดเฉพาะพื้นที่ขึ้นในหน่วยงานซึ่งมีภารกิจเกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด โดยมุ่งเน้นการปราบปรามผู้จำหน่ายในพื้นที่ให้หมดไป

3. ด้านการบำบัดรักษา

3.1 บริการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดที่โรงพยาบาลตำรวจ

3.2 ประสานกับสถานศึกษาในการรณรงค์ป้องกันและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในสถานศึกษา

3.3 ร่วมกับตำรวจท้องที่และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงการนำร่องศูนย์ป้องกันและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด จำนวน 7 แห่ง ที่จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา บุรีรัมย์ สุพรรณบุรี สมุทรปราการ อ่างทอง และนนทบุรี

เพื่อให้การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบังเกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ตำรวจจึงได้ออกคำสั่ง ดังต่อไปนี้

1. คำสั่งที่ 604/2541 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2541 แต่งตั้งคณะกรรมการเร่งรัดป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยมีอธิบดีกรมตำรวจเป็นประธาน ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจเป็นรองประธาน และผู้บัญชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ โดยคณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่กว้างขวาง อาทิ เรียกหรือสั่งให้ข้าราชการตำรวจมาชี้แจง ให้ถ้อยคำ หรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงอันจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด สั่งใช้กำลังของหน่วยตำรวจทุกหน่วยในพื้นที่ เข้าสืบสวนจับกุมหรือปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และควบคุมดูแลการสอบสวนคดียาเสพติดให้บังเกิดประสิทธิภาพและสามารถขยายผลการปราบปรามได้ นอกจากนี้ยังมอบหมายให้ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจรับผิดชอบดูแลแต่ละพื้นที่ด้วย

2. คำสั่งที่ 605/2541 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2541 กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ทุกหน่วยงานในสังกัดถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

2.1 มาตรการป้องกัน ทุกสถานีดำรวจดำเนินมาตรการป้องกัน ดังนี้

- ให้ดำเนินการเผยแพร่ความรู้ และประชาสัมพันธ์ให้เกิดกระแสต่อต้านยาเสพติด โดยมุ่งเน้นเป้าหมายโรงเรียน สถานศึกษา ชุมชน เป็นลำดับแรก
- ดำเนินการประชาสัมพันธ์ ชักจูง สนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในสถานบำบัดรักษา
- จัดให้มีการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และนายจ้างผู้ประกอบการ เพื่อแสวงหาความร่วมมือในการป้องกันยาเสพติด
- ทุกสถานีดำรวจให้จัดนายตำรวจในสายป้องกันปราบปราม ออกพบแกนนำชุมชน เพื่อชักจูงให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด
- ทุกสถานีดำรวจจัดให้มีการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจ และครอบครัว ให้ตระหนักถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด

2.2 มาตรการป้องปราม

- ขอความร่วมมือจากโรงเรียนและสถานศึกษาให้มีการสุ่มตรวจปัสสาวะเพื่อหาร่องรอยการใช้นาเสพติดในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ทั้งนี้ควรดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนและสถานศึกษาเป็นหลักเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการดำเนินการตามกฎหมายต่อนักเรียนนักศึกษา
- สุ่มตรวจปัสสาวะผู้ใช้บริการสถานบันเทิงเพื่อหาร่องรอยการใช้นาเสพติดหากตรวจพบให้เฝ้าติดตามอย่างเคร่งครัด
- สุ่มตรวจร้านค้าบริเวณหน้าโรงเรียนและสถานศึกษาเพื่อเก็บตัวอย่างอาหารหรือเครื่องดื่มซึ่งอาจผสมยาเสพติดส่งสถานตรวจพิสูจน์ หากผลตรวจพิสูจน์พบสารเสพติดให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด
- สุ่มตรวจแหล่งเพาะปลูกพืชไร่หรือสถานประกอบการที่สนับสนุนให้ผู้ใช้งานใช้นาเสพติด

- ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้ประชาสัมพันธ์โทษในคดียาเสพติดให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศทราบอย่างกว้างขวางและหลากหลายรูปแบบ
- จัดชุดคุ้มครองยาเสพติดบริเวณท่ารถ ท่าเรือ สถานีรถไฟ และท่าอากาศยาน โดยขอสนับสนุนสุนัขยาเสพติดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ติดตาม รวบรวมสถิติการตัดสินพิพากษาคดียาเสพติดในแต่ละเดือนและประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบ

2.3 มาตรการปราบปราม ทุกสถานีตำรวจดำเนินมาตรการปราบปราม ดังนี้

- สถานีตำรวจที่ยังไม่มีชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดให้จัดชุดขึ้นดำเนินการป้องกันปราบปรามในพื้นที่
  - ให้สารวัตรสืบสวนหรือรองผู้กำกับการ (ฝ่ายสืบสวนสอบสวน) ของทุกสถานีตำรวจสำรวจและรวบรวมข้อมูลผู้ผลิต/แหล่งผลิต ผู้จำหน่าย/แหล่งจำหน่ายยาเสพติดในพื้นที่ให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน ลงนามรับรองความถูกต้องร่วมกับหัวหน้าสถานีตำรวจ จัดส่งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตำรวจโดยตรง 1 ชุด สำเนาให้ศูนย์ป้องกันปราบปรามยาเสพติดของกองบัญชาการตันทันสังกัด 1 ชุด
  - ให้สารวัตรสืบสวนหรือรองผู้กำกับการ (ฝ่ายสืบสวนสอบสวน) ของทุกสถานีตำรวจแสวงหาข้อมูลผู้ผลิต/แหล่งผลิต ผู้จำหน่าย/แหล่งจำหน่ายยาเสพติดเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น สถานบำบัดยาเสพติด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ แล้วดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ (2)
  - เฝ้าระวังปราบปรามตามบัญชีข้อมูลท้องถิ่นเกี่ยวกับยาเสพติดในข้อ (2) และ (3) รวมทั้งตรวจค้นบ้านพักและยานพาหนะของผู้ค้ายาเสพติดเป้าหมายเป็นระยะ ๆ สร้างความกดดันต่อเป้าหมายเพื่อหวังผลด้านการป้องปราม
  - วางแผนตั้งจุดตรวจ จุดสกัดบนเส้นทางสำคัญและเส้นทางที่มีข้อมูลว่ามีการลักลอบลำเลียงยาเสพติดโดยประสานแผนให้สอดคล้องกันทั้งในระดับภาคและระดับจังหวัด

- การดำเนินคดีผู้ต้องหาค้ายาเสพติดรายใหญ่ รายสำคัญ ให้ผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยระดับรองผู้บังคับการลงไปกำกับดูแลการสอบสวนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้สำนวนการสอบสวนมีความรอบคอบรัดกุม สามารถฟ้องลงโทษผู้กระทำความผิดได้

- ในคดียาเสพติดให้พนักงานสอบสวนใช้ดุลยพินิจในการปล่อยชั่วคราวชั้นสอบสวนในทางเคร่งครัด ในกรณีไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน หรือผู้ต้องหาไม่ขอประกันตัวในชั้นสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนคัดค้านการประกันตัวในคำร้องฝากขังผู้ต้องหาต่อศาลทุกกรณีไป ทั้งนี้ตามนัยคำสั่ง ตร. ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2538 ทำหนังสือ ปส. ที่ 0521/989 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2538

- คดียาเสพติดซึ่งมีความสลับซับซ้อนหรือเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ หากสอบสวนดำเนินคดีในพื้นที่อาจมีอุปสรรค ให้โอนคดีดังกล่าวให้กองบัญชาการสืบสวนและสืบสวนของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดรับไปดำเนินการ

- ในการสอบสวนคดียาเสพติดให้ผู้บังคับบัญชาเอาใจใส่ต่อคำให้การของผู้ต้องหาเป็นพิเศษ เพราะมักมีรายละเอียดเกี่ยวกับเครือข่ายการค้ายาเสพติด เส้นทางการลักลอบลำเลียงยาเสพติด วิธีการซุกซ่อนยาเสพติด ฯลฯ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการขยายผลการปราบปรามต่อไป

ในปลายปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 รัฐบาลได้แสดงเจตนารมณ์อันแน่วแน่ที่จะควบคุมปัญหายาเสพติดไม่ให้ขยายตัวมากขึ้น และลดลงไปในที่สุด โดยได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 141/2541 ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2541 กำหนดนโยบายการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเพื่อควบคุมการขยายตัวของปัญหาและลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้ได้โดยเร็ว โดยอาศัยการผนึกกำลังและความร่วมมือจากทุกส่วนในสังคมในการต่อต้านและกดดันการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ “ ราษฎร์-รัฐ ร่วมใจ ต้านภัยยาเสพติด ”

ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว ได้มุ่งเน้นให้ดำเนินการทางจิตวิทยาและการข่าวในลักษณะเชิงรุกอย่างมีแผน ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทุกหน่วยดำเนินงานโดย

ยึดประโยชน์สูงสุดของประเทศเป็นหลักและประสานการดำเนินงานให้สอดคล้องรองรับซึ่งกันและกัน และกำหนดให้ภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นภารกิจประจำและสำคัญของทุกส่วนราชการที่ต้องระดมกำลังในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์โดยเร็ว

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เป็นองค์กรที่รับผิดชอบการดำเนินงานตามนโยบายในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีข้างต้น โดยมีการจัดตั้งองค์กรขึ้นมารองรับนโยบายดังกล่าวใน 2 ระดับ กล่าวคือ

1. ระดับนโยบาย ในกระทรวงที่มีหน่วยงานทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับกระทรวงในแต่ละจังหวัดและกรุงเทพมหานคร จะมีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดและคณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ คณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฯ ดังกล่าว ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผน ประสานแผนงบประมาณ และการปฏิบัติ

2. ระดับปฏิบัติ มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการยาเสพติดแห่งชาติ ทำหน้าที่รับนโยบายและแนวทางปฏิบัติจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้อำนวยการศูนย์ในแต่ละจังหวัดและกรุงเทพมหานคร จะมีการจัดตั้งศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการศูนย์ และศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้อำนวยการศูนย์ ตามลำดับ ในกรณีนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม ระดมกำลังของส่วนราชการและองค์กรที่เกี่ยวข้องให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้